



DARBELER TÂRİHİ

27 MAYIS,
22 ŞUBAT, 21 MAYIS
ve 12 MART...

CEMİL KOÇAK



İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	9
“ABD’NİN ONAYI OLMADAN DARBE YAPILAMAZ”	13
HALK SOKAĞA ÇIKINCA, VATANDAŞ DARBE YAPAMADI! ...	20
27 MAYIS 1960	29
ORDUNUN 30 AĞUSTOS MESAJLARI SİYÂSÎ KRİZ ÇIKARDI	31
14 MAYIS SEÇİMİ VE ORDU	37
27 MAYISÇILARIN İLK HEDEFİ CHP’Yİ DEVİRMEKTİ!	43
27 MAYISÇILAR KENDİ ANAYASALARINA BİLE SÂDIK KALMADILAR.....	50
10 KASIM TÖRENİ AZ KALSIN 27 MAYIS’TA DEĞİŞECEKTİ.....	56
27 MAYIS’IN İNKILÂP MAHKEMELERİ NİÇİN FAALİYETE GEÇMEDİ?	62
27 MAYISÇILARIN HEDEF TAHTASINDAKİ ADNAN MENDERES.....	68
27 MAYIS DARBECİLERİNİN BİR OPERASYONU DA SİYÂSİLERİ İTİBARSIZLAŞTIRMAKTI	75
27 MAYIS’IN ‘KIYMA’ YALANINI DARBECİLER KİTAP BİLE YAPTI.....	81
27 MAYIS YOLUNDA... CHP VE ‘DİRENME HAKKI’	88
DEMOKRAT PARTİ VE ‘DİRENME HAKKI’	95
1961 ANAYASASI VE ‘DİRENME HAKKI’NIN ÖNÜ ARKASI	101
27 MAYIS’IN RÛHUNU SÜRDÜRENLER VAR.....	107
27 MAYIS’IN ÜNİVERSİTE TASFİYESİ: 147’LER.....	113

BAŞARISIZ DARBE GİRİŞİMLERİ.....	119
BAŞARISIZ BİR DARBE GİRİŞİMİ:	
22 ŞUBAT 1962'DE NE OLDU?	121
TALÂT AYDEMİR ANLATIYOR	127
TALÂT AYDEMİR 21 MAYIS'I ANLATIYOR	132
21 MAYIS 1963	
"HARBİYELİ ALDANMAZ"	137
12 MART 1971.....	143
BU OYUNUN BENZERİNİ 70'LERDE ŞİLİ'DE OYNADILAR	145
ÖNCE SOKAKLAR KARIŞIR, ARDINDAN 'KURTARICILAR' SÖKÜN EDER.....	151
DÖNÜM NOKTASI OLAMAYAN EYLEM:	
15-16 HAZİRAN İŞÇİ DİRENİŞİ.....	157
15-16 HAZİRAN'DA İŞÇİLER EYLEMDEYKEN; 'MARKSİST TEORİ' NE DİYORDU?	164
PEKİ, YA '9 MARTÇI'LAR KAZANSAYDI?	170
'9 MART' ÖLMEDİ; KALBİMİZDE YAŞIYOR.....	176
9 MART 1971...	
'DEVİRİM'İN HABERCİSİ MİYDİ?	
SOSYALİSTLERİN HATIRLAMAK İSTEMEDİĞİ TÂRİH	183
12 MART'IN GÖLGESİ GÖLGEDE KALDI.....	189
İŞTE 44 YIL ÖNCESİNDEN 'TANIDIK SESLER:	
'12 MART'IN ŞİFRELERİ.....	195
12 MART'IN KARANLIK KORİDORLARINDA 'SANDIK CİNÂYETİ'.....	201
SON SIKIYÖNETİM BİLDİRİSİNİN ARDINDAN UZUN SENELER GEÇTİ.....	208
12 MART 1971...	
SIKIYÖNETİM BİLDİRİLERİNİ HATIRLARKEN... ..	214
BİR MAYISLAR'IN İÇİNDEN GEÇMİŞTİM	218
ODTÜ'NÜN AĞAÇLARINI KİME BORÇLUYUZ?	224
İNDEKS	231

Bu kitap; 15/16 Temmuz 2016 gecesi askerî darbeye karşı sokaklarda direnen, canını yitiren, yaralanan isimsiz kahramanlara adanmıştır...

Cemil Koçak



“Onlar ki; toprakta karınca, suda balık, havada kuş kadar çokturlar; korkak, cesur, câhil, hâkim ve çocukturlar ve kahreden, yaratan ki onlardır, destânımızda yalnız onların mâcerâları vardır.”

Nâzım Hikmet

Kuvâyi Millîye Destâmı

“ABD’NİN ONAYI OLMADAN DARBE YAPILAMAZ”¹

Darbeler târihine vâkıfsınız... Son darbenin diğerleriyle benzer ya da farklı yanları neler?

Son darbe de kesinlikle 27 Mayıs’tan ilham alınmış... 27 Mayıs öncesindeki söylentiler, dedikodular, propagandalar, uzun zamândan beri Türkiye’de zâten iktidâra karşı işleniyordu. Bunun ana nedeni; bir darbeye vesile teşkil etmesi, kamuoyu oluşturması ve darbenin kamuoyunun belli bir kesimi tarafından desteklenmesi ve sağlanmasıydı. Birçok kişinin dikkatini çekmemiştir. Çok kısa süre önce bâzı liselerde mezuniyet törenlerinde, öğrenciler iktidâra karşı bildiri yayınlayarak ve tören sırasında resmî konuşma yapan müdürlerine sırtlarını dönerek bir mesaj vermeye çalıştılar.

Liselilerin eylemi darbeye hazırlıktı

Liselilerin eylemleri de darbeye hazırlık mıydı?

Bunu ilk gördüğümde, aklıma ilk gelen; 27 Mayıs’tan sâdece bir gün önce Adnan Menderes’in Kütahya’yı ziyâreti sırasında, oradaki havacı subayların Menderes’e sırtlarını dönmesidir. Bu, şimdiye kadar hatırlanmadı ve yazılmadı. O zamân ilk aklıma gelen; 27 Mayıs provasının liseliler ve üniversiteliler tarafından mezuniyet törenleri aracılığıyla hazırlanmakta olduğu idi. Eğer o son zamânlarda çıkan haberler medyada arka arkaya getirilir ve bu benzerlik kurulursa, darbenin de 27 Mayıs’tan nasıl ilham aldığı çok net anlaşılır.

1 15 Temmuz 2016 darbe girişiminin hemen ardından; *Zaman* gazetesinin haftasonu ekinde yayınlanan Ali Değermenci ile 23 Temmuz 2016 târihli röportajım...

Bu darbenin çok önemli farkı var. Yıllardan beri; darbeci zihniyetin belli kesimlerde ölmediğini, yaşamaya devâm ettiğini, özellikle bu sıralarda hatırlanarak gündeme geldiğini ve getirildiğini anlatmaya çalışıyorum. Yazdığım kitaplarda, makâlelerde, çıktığım televizyon programlarında ve her konferansta bunu anlatmaya çalıştım.

Siyâsetin tavrı nasıldı?

Açıkçası, şahsen 15 Temmuz gecesi Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ın arka arkaya "sokağa çıkın" mesajlarını duyduğum ve gördüğüm andan itibaren, bu darbenin kesinlikle başarısız olacağını anladım. Bu darbeye karşı çıkan sâdece güvenlik kuvvetleri değil, aynı zamânda ilk defâ toplumun önemli bir kesiminin, canı pahasına sokağa çıkarak, bu darbeyi önlemek için harekete geçtiğine tanık olduk. O zamân kendime, "Çok şükür; bugünü de gördüm, ölsem de gam yemem" dedim. 15 Temmuz gecesinin en büyük farkı halkın sokakta darbecileri alt etmesidir. Bu, yaşandı ve bundan sonra Türkiye'nin kaderi ve istikbâli tamâmen değişmiş oldu. Bu olmasaydı, diğer darbeler gibi olacaktı her şey... Diğer darbelerle karşılaştırılmayacak kadar çok fazla kan dökülecekti.

Talât Aydemir 27 Mayıs darbesinden sonra darbecilere darbe yapmaya kalkmıştı. Onlarla ortak yönü var mı?

Bu darbenin Talât Aydemir'in darbe kapsamıyla kıyas edilemez kadar geniş olduğunu görüyoruz. Aydemir'in esas itibâriyle Ankara Harb Okulu öğrencileri ve birkaç askerî birlik dışında hiçbir desteği yoktu. Ona rağmen; kendisini destekleyeceğini düşündüğü en yakın askerî birliklerin bile desteğini alamadan teşebbüste bulundu. Bu darbe, Aydemir ve arkadaşlarının girişimleriyle kıyas edilemez. Kapsamı daha geniş ve farklı unsurların katıldığı bir darbedir.

Aydemir'in amacıyla bu darbenin amacı birbirinden farklıdır. Aydemir, 27 Mayıs'a ihânet ettiğini düşündüğü unsurlara karşı, 27 Mayıs'ı tekrâr etmek için o teşebbüste bulunmuştur. Bu darbe ise, siyâsî, ideolojik olarak farklı amaçlara hizmet ediyor. Türkiye'de en az Gezi olaylarının başlangıç târihinden beri hazırlanmakta olan ve

Türkiye’yi bir kısıkaç içine almak isteyen güçlerin; ki bunlar, içeride değil, esas itibâriyle dışarıda... Türkiye’de askerî darbelerin yurt dışı bağlantılarını göz ardı edersek, hatâ ederiz.

Yurtdışı bağlantısı konusunda ne görüyorsunuz?

Daha önce “Türkiye’de neden darbe olmuyor ya da olamıyor?” diye sormuşlardı. Orada da demiştim ki; “ABD’den onay çıkmadığı için...” “ABD’nin bilgisi ve onayı olmadan, NATO üyesi olan Türkiye’de aslâ ve aslâ darbe olamaz” demiştim.² Şimdi diyorum ki, darbe olabildiğine göre, bu onay gerçekleşti. Zâten birkaç gündür izlediğim Amerikan, Alman, İngiliz basını, Avrupa Parlamentosu’ndaki görüşmeler; hepsi, bu darbenin aslında Amerika ve Batı dünyâsı tarafından alkışlanacağını ve tırnak içinde “anlayış”la karşılanacağını bize gösteriyor. Arkasında Batı desteği var. Bu da Gezi olaylarından beri Batı’nın Türkiye üzerindeki ana dizayn senaryosuna uygun bir gelişme...

Darbeyi organize ettiği söylenen Gülen örgütünün liderinin Amerika’da olması bunların birlikte hareket ettiği konusunda şüphe bırakır mı?

Abdullah Öcalan Sûriye’de bulunurken Sûriye Devleti’nin Öcalan’a desteğiyle; Fethullah Gülen’in Amerika’da bulunduğu ve desteklendiği gelişmeler, paralel iki gelişmedir. Bunun artık başka açıklama tarzı olursa, insanları aptal yerine koymaktan öteye geçemez. Eğer ABD en kısa zamânda Gülen’i Türkiye’ye iade etmezse ya da sınırdışı etmezse; o zamân çok açık bir şekilde bu darbenin destekçisi olduğunu itirâf edecektir.

2 Türkiye’de askerî darbelerle ilişkin olarak daha önce yazdığım yazılara da bakınız. Cemil Koçak, “İkinci Cumhuriyet 27 Mayıs’ta İlan Edilmişti Bile” ve “Yassıada Kararları Darbenin Kaçınılmaz Sonucudur”, *Tarih’in Buğulu Aynası*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2003, s. 333-354; “27 Mayıs’ın Bayram olduğunu Bugün Kim Hatırlıyor?”, “Politika Yapan Bir Ordu Bütünlüğünü Koruyamaz”, “Amerika İstemediği İçin Darbe Olmuyor”, *Orduda İlk Cunta 1946’da Kuruldu*, “En Sivil Abdülhamid Dönemiymi”, “Atatürk 1927’de Emekli Oldu”, “Atatürk Orduya Güvenmiyordu” ve “Ergenekon Niçin Başaramadı?”, *Resmî Târihe Meydan Okuyorum*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2014, s. 156-159; 219-278 ve 314-322.

FETÖ itfâiyede de vardır..

Darbeler târihine baktığımızda; girişimleri TSK içerisinde bir grubun yaptığını görüyoruz... İlk defâ TSK'nın dışında, yine tırnak içinde söylüyorum; “dinî lider” olarak görülen birisi tarafından organize edilmiş olması bir ilk midir?

Daha önce TSK'nın yapmış olduğu başarılı ve başarısız tüm darbeler; esas itibâriyle TSK içindeki dinamizmle ilgiliydi. İçerideki dinamikleri göz ardı etmemek lâzım... Burada farklı durum var. Cumhurbaşkanı'nın yıllardır söylediği gibi; dışarıdan, dışarıyla bağlantılı ve dışarının operasyonel gücünün desteğini de alarak harekete geçen bir grup var. Bu grup, birçoğunun sandığı gibi, ne küçük ne etkisiz ne de silâhsız bir grup... Bu operasyon yıllardır hazırlanmış. Sâdece TSK içinde değil, devletin tüm kademele-ri buna göre organize olmuş. Emniyet, istihbarat, MİT; devletin bütün kademelerinde... İtfâiye teşkilâtında bile vardır. İtfâiyenin çalışmamasını sağlayacak bir düzenleme bile yapılmıştır. Bunların araştırılması lâzım.

Halkın direnişini nasıl değerlendirmek lâzım?

Türkiye'de utangaç darbeciler var, maskeli darbeciler var. Kendilerine 'demokrat, özgürlükçü, çağdaş, cumhuriyet değerlerine sâhip çıkan' gibi sıfatlarla anan; aslında utangaç darbeciler var. Bakmayın herkesin darbe karşıtı kesildiğine... Toplumun seçmen düzeyinde en az dördte biri, bu darbe girişiminin başarısızlığa uğraması yüzünden üzüntü içinde... Birçok kişi, darbe başarılı olsaydı, bu darbenin kamuoyunda temsilcisi ve destekçisi olacaktı. Bunlar; pek çok kesimde var; olmaya devâm ediyor.

Solun ikiyüzlülüğü...

Muhafazakâr, dindar, mütedeyyin bir kesimin, alana girip, mücâdele vermesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

İki noktayı açıklığa kavuşturmak lâzım... Birincisi; utangaç darbecilerin son 30-35 yıldan beri, “Darbe olursa tankın üzerine çıkarım” diye demeç vermelerini herhâlde hepimiz hatırlarız. Ünlü

gazeteciler, belli politikacılar, ünlü üniversite hocaları; bunların hangisinin, Gezi olaylarında olduğu gibi, tankın üzerine çıktığının fotoğrafını gördük. Çünkü, karşı değiller. Gönüllerinden geçen şey, darbenin başarılı olmasıydı.

Bu kişilerin gördükleri manzara şudur; o insanların sokakta tankların altına yatması, onların gözünde şöyle bir formülü gösteriyor. Tırnak içinde söyleyeceğim; yanlış anlaşılmasın, onların gözünden söyleyeceğim; “Türkiye’de gericiler, dinciler; ilerici hareketi önledi. Memlekete bu şekilde faşizmi getirecekler...” Yazılarına bakın. Pazartesi gününden itibaren bunu yazmaya başladılar. İşin psikolojik havası daha bitmedi; ilerleyen günlerde daha sık söylenecek.

Gezi günlerinde sokağa çıkanlara methiyeler düzenler neredeler? Onların mahallesinin dışındaki insanlar sokağa çıkınca neden böyle davranıyorlar? Neden Gezi günlerinde antikapitalist Müslümanlarla Taksim’de kızıl bayraklar altında namaz kılanlar, iftar sofraları açanlar; birdenbire nasıl oldu da, bu insanların ‘gerici’ olduğunu keşfettiler. Bütün bunların maskeleri düşüyor. Bunlar mizansendi, senaryoydu, tiyatroydu çünkü...

Müslüman memlekette çanlar mı çalınacaktı?

Ezan ve sala konusunda böyle söylüyorlar...

“Nasıl oluyor da; câmilerden ezan ve sala okunuyor! Sokağa çıkanlar neden ‘Allah Allah’ diye bağırıyorlar!” Müslüman bir memlekette ne bekliyorsunuz? İnsanlar ölüme giderken kelime-i şahadet getirmeyecekler; Allah’ın adını anmayacaklar da; Noel ilâhileri mi söyleyecekler! Kiliselerin çanlarının mı çalmasını bekliyorsunuz? Müslüman bir memlekette insanların ölüme giderken ne söylemelerini bekliyorsunuz? Aslında bunu yazarak, bu toplumun ne kadar yabancı ve düşmanı olduklarını açığa çıkarıyorlar.

Bu darbe; Türkiye’deki politik düzlemde kimin ne olduğunu, kimin saklanmaya çalıştığını, çok açık bir şekilde, bir kez daha ortaya çıkarıyor. Mâdem ezan sesinden rahatsız oluyorsunuz, Gezi’de

neden namaz kıldırdınız? Niye iftar sofraları düzenlediniz? Bu 'gericilik'se niye âlet oldunuz? Bütün bunlar; darbeye karşı direnişi aşağılamak ve onu değersizleştirmek için bir propagandadan ibârettir. Özellikle Batı basını bunu körüklüyor.

Ne yazık ki darbe tehdidi bitmedi

Bu darbe girişimi atlatıldı gibi. Bitti mi?

Hayır, kesinlikle atlatılmadı. Cumhurbaşkanı, hükümet ve yetkililerin bunu anladıklarından eminim. "Bu iş bitti" deyip, arkanızı dönerseniz; ölümcül bir hatâ yapmış olursunuz. Şimdi bu darbeyi sâdece önlemek değil; Türkiye'de bulunan darbeci rûhu ve zihniyeti kazımak lâzım... Hiç kimsenin, hiçbir siyâsî grubun bundan böyle darbe düşüncesiyle iktidârı alaşağı etmek gibi bir düşünce ve duygu içerisine girmesini kesin olarak engellemek lâzım. Bu ne kadar yapılabilirse; bir daha Türkiye'de darbe meselesi o kadar az gerçekleşir. Bütün mesele, bu fikriyatı öldürmektir.

Siyâsî grup temsilcilerinin uzlaşmaya varması lâzım. Siyâsî partilerin Meclis'teki ortak açıklamasını dinledim ve bu konuda ilerleme olacağı konusunda ümide kapıldım. Bütün partiler seçim olmaksızın bir iktidâr değişikliğini prensip olarak reddettiler. Yalnız bu, bâzı partilerin seçmen tabanlarının duygu ve düşüncelerini aynen yansıtmıyor. Türkiye'de her üç seçmenden biri, neredeyse kendisine âid olan darbeyi, kendi siyâsî görüşüne ve ideolojisine uygun olan darbeyi destekler rûh hâlinden çıkmalıdır.

Ayrıca, bu türden bir darbenin temellerini atacak olan yalan propagandayı, Türkiye'de önleyebilmenin formüllerini bulmak lâzım. Türkiye'de hiç kimse, hiçbir grup, gerçekle ilişkisi olmayan haberi yayma özgürlüğüne sâhip olamaz. Bunun yasal sorumlulukları olmalı. Türkiye'de maalesef yıllardır medyada, sosyal medyada bu kadar sorumsuzca ve yaygın olan bu tutum, kesin olarak önlenmeli.

Bunun, bâzılarının söylediği gibi, insan hak ve hürriyetleriyle, temel demokratik değerlerle hiçbir ilgisi yok. Tam tersine; demok-

— DARBELER TÂRİHİ —

rasi ve özgürlüğün olduğu yerde, herkes kendi imzâsıyla sorumluluğu taşıyacaktır, taşımak zorundadır. Başka türlü maskeler takarak işler yapmaya kalkarsanız; bu, ne demokrasidir, ne özgürlüktür, ne de temel hak ve özgürlüktür. Bütün bunların istismâr edilmesidir. Bunların kesin olarak önlenmesi lâzım...

HALK SOKAĞA ÇIKINCA, VATANDAŞ DARBE YAPAMADI!³

15 Temmuz darbesinin çok boyutlu analizine ihtiyaç var. Hem de âcilen... Birçok boyutuna yakından bakmanın zamânıdır...

Darbe, sâdece askerî operasyon olarak uzun zamandan beri hazırlanmamıştı. Bunun kadar önemli husus; darbenin kitle desteğini sağlayacak psikolojik harekâtın da buna eşlik etmesiydi. Çok uzun yıllardan beri önce AK Parti iktidârına; Gezi'den beri ise, neredeyse tek başına Recep Tayyip Erdoğan'a ve en yakın çevresine yönelik saldırılar; aslında bir darbeyi haklı ve meşrû addedecek geniş bir kitlenin yaratılmasına yönelikti. Bu yalan ve bezdirici propaganda faaliyetinin amacının, darbenin destekçisi kitleyi yaratmak olduğunun farkında olmak gerekir. Dolayısıyla hem geçmişteki hem de gelecekteki yalan propaganda çabalarını bu çerçevede değerlendirmek lâzım... Sakın bu türden propagandanın yeni ve yaratıcı bir fikir olduğu da düşünülmesin; aslâ; bu yöntem, 27 Mayıs öncesinden ve sonrasında kopya edilmiştir.

27 Mayıs'ın kopyası

Belki pek çok kişinin gözünden kaçmıştır; çok kısa süre önce bâzı liselerde ve üniversitelerde mezuniyet törenlerinde, öğrenciler iktidâra karşı bildiri yayınlarak, çeşitli gösterilerle ve pankartlarla ve tören sırasında konuşma yapan müdürlerine, rektörlerine sırtlarını dönerek mesaj vermeye çalıştılar. Bunu gördüğümde aklıma ilk gelen; 27 Mayıs'tan sâdece bir gün önce Adnan Menderes'in

3 15 Temmuz 2016 darbe girişiminin hemen ardından; 29 Temmuz 2016 târihli *Yeni Şafak* gazetesinin 15 Temmuz Direnişi ekinde yayınlanan yazım.

ziyâreti sırasında havacı subayların Menderes'e sırtlarını dönmesi idi. Bu, şimdiye kadar hatırlanmadı. O zaman ilk aklıma gelen; 27 Mayıs provasının liseliler ve üniversiteliler tarafından mezuniyet törenleri aracılığıyla hazırlanmakta olduğuydu. İlham, 27 Mayıs'tan alınmıştı.

Darbenin kadrosu

Darbecilerin orduda ilk anda sanıldığından çok daha geniş bir kesime dayandığı muhtemelen hayretle görüldü. Bunun anlamı açıktır: Darbe, FETÖ'nün temel omurgasında örgütlenmekle birlikte; pek çok unsurun, yukarıda belirttiğim propagandanın ve bizzat Erdoğan'a yönelik nefretinin sonucunda, onlara katılması anlamına gelmektedir. Muhtemelen bâzıları cemaatçi değiller; ama Erdoğan'ın indirilmesi için onlarla da işbirliği yapmaya hazır bir grup muhtemelen... Belki bâzıları sıkı Kemâlist bile olabilir! Bir de böyle bulanık zamanlarda kuvvetli ekibe katılıp, ileride istikbâlini garanti altına almak isteyen oportünistler ortaya çıkar. Çıkmıştır da... Bir de kimin kazanacağını görmek isteyen ve köşede bekleyenler vardır hep... Bunların hepsi yan yana geldiğinde, bu darbenin nasıl olup da, başarılı olamadığı gerçekten sorulmaya değerdir. Darbecilerin elindeki kuvvet, ne 27 Mayısçıların ne 22 Şubatçıların ne de 21 Mayısçıların rüyâlarında bile göremeyecekleri genişlikteydi. Unutmayalım; 27 Mayıs'ın general sayısı; son anda katılanlarla birlikte; bir elin parmağını ancak geçebiliyordu!

Neden başaramadılar?

Başarısızlığın temel nedenleri şöyle özetlenebilir:

- (a) Darbenin birkaç saat önce bile ifşâ edilmiş olması; darbecilerin organizasyonunu bozmuş olmalı... Bu, onlar açısından zamanı kullanmayı zorlaştırmıştır. Darbeciler, ordu içinde bu denli kararlı ve silâhlı bir direnç hesap etmemiş olmalı. Muhtemelen ordunun geri kalan kısmının kolayca kendi yanlarına çekileceğini hesap etmişlerdi. Yüksek komuta kademesinin zorla da olsa yanlarında yer alacağını

öngörmüş olabilirler. Buna çok gayret ettikleri anlaşılıyor çünkü...

- (b) Darbeciler, emniyet mensuplarının ve MİT'in cesur, kararlı ve silâhlı direnişini de öngörmemiş olmalıdır. Silâhlı sert direniş, darbenin en kritik ilk birkaç saatinin yitirilmesine neden oldu.
- (c) Siyâsetin, medyanın kararlı duruşu ve en kritik anda ve aşamada nihâyet geniş yığınların Cumhurbaşkanı'nın ve Başbakan'ın çağrısı üzerine sokağa çıkması, târihte ilk kez görüldüğünden, darbecilerin plânlarında aslâ yer almayan bir noktaydı hiç kuşkusuz... Darbeye karşı sert ve kararlı direnişin darbeciler arasında hızlı bir çözülmeye yol açtığı da göz önüne alınmalıdır.

27 Mayıs rûhu ve çöküşü

Yıllar önce "27 Mayıs rûhunu sürdürenler var" başlığıyla yazdığım yazılarda; darbe riskine işâret ediyordum. Özellikle Gezi sırasındaki ana fikrim; bunun bir darbeye zemin oluşturacak örgütlenme olmasıydı. Mısır örneğinde olduğu gibi; iki farklı kesimin meydanları doldurmasıyla; çatışmayı önleyecek 'kurtarıcılar'ın ortaya çıkması hedeflenmişti!

Özetle; seçmenlerin neredeyse belki de üçte birinin kendi siyâsi ve ideolojik görüşüne uygun bir askerî darbeyi desteklemeye hazır olduğu bir toplumda; darbelerin önüne geçmenin zor olduğunu anlatmaya çalışıyordum. Nitekim, Gezi'yi destekleyenlerin can alıcı kesimi; "darbe kötüdür; ama Erdoğan daha da kötüdür" şeklinde özetlenecek bir tutum içinde, darbenin maskeli destekçisi olduklarını gösterdiler.

Darbenin maskeli destekçileri

Nitekim, darbe haberiyle birlikte, önemli bir kesim, gözümüzün önünde bayram havasına girmişti. Hattâ büyük ölçüde sâhillerde o gece ilk kadehler, darbenin şerefine kaldırılmaya başlanmıştı bile... O kesim için sonrası büyük bir hayalkırıklığı ve derin bir yas

olarak görüldü! Herkesin demokrasiye sâhip çıktığı ve darbeye dur dediğini söylemek isterdim; ama maalesef gerçek bu değil... Belirli bir kesim, darbenin başarısızlığı karşısında timsah gözyaşları dökmeye başladı.

Ayrıca, darbeden aylar önce 27 Mayıs tarzı bir darbenin gündemde olduğunu yazan ve söyleyen ünlü akademisyenleri ve gazetecileri de gözden uzak tutmamak gerekir. Sincap neslinin tükenmesine karşı bile bildiri yayınlayan; her fırsatta sokaklara çıkan 'bağzı'larının hâlâ bir darbe karşıtı bildiri bile yayınlamamış olmaları; târihçiler tarafından kayıt altına alınmıştır; eminim! Son otuz yıldan beri her fırsatta, "Darbe olursa tankın üzerine çıkarım" diyen 'aydınlar'ın, her zaman yaptıkları gibi, sosyal medyada tankın üzerindeki fotoğraflarını paylaşmalarını ise, sabırsızlıkla bekliyoruz!

Açıklığa kavuşturmak lâzım: 'utangaç darbeciler'in son 30-35 yıldan beri, "Darbe olursa, tankın üzerine çıkarım" diye demeç vermelerini herhâlde hepimiz hatırlarız... Ünlü gazeteciler, politikacılar, üniversite hocaları, sanatçılar, edebiyatçılar; bunların hangisinin, Gezi olaylarında olduğu gibi, tankın üzerine çıktığının fotoğrafını gördük... Çünkü, karşı değiller. Gönüllerinden geçen şey, darbenin başarılı olmasıydı.

Bu kişilerin gördükleri manzara şudur: O insanların sokakta tankların altına yatması, onların gözünde şöyle bir formülü gösteriyor. Tırnak içinde söyleyeceğim, yanlış anlaşılmasın, onların gözünden söyleyeceğim; "Türkiye'de gericiler, dinciler ilerici hareketi önledi. Memlekete bu şekilde faşizmi getirecekler." Yazılarına bakın... Darbenin hemen ertesinden itibaren bunu yazmaya başladılar. İşin psikolojik havası daha bitmedi, ilerleyen günlerde daha sık söylenecek...

Peki ama Geziciler nerede?

Gezi günlerinde sokağa çıkanlara methiyeler düzenler neredeler? Onların mahallesinin dışındaki insanlar sokağa çıkınca neden böyle davranıyorlar? Neden Gezi günlerinde yine tırnak

içinde söylüyorum; ‘anti-kapitalist Müslümanlar’la Taksim’de kızıl bayraklar altında namaz kılanlar, iftar sofraları açanlar birdenbire nasıl oldu da, bu insanların ‘gerici’ olduğunu keşfettiler. Bütün bunların maskeleri düşüyor. Bunlar mizansendi, senaryoydu, tiyatroydu çünkü..

“Nasıl oluyor da, câmilerden ezan ve sala okunuyor! Sokağa çıkanlar neden ‘Allah Allah’ diye bağıryorlar!” diye soruyorlar. Müslüman bir memlekette ne bekliyorsunuz? İnsanlar ölüme giderken kelime-i şahadet getirmeyecekler, Allah’ın adını anmayacaklar da; Noel ilâhileri mi söyleyecekler! Kiliselerin çanlarının mı çalmasını bekliyorsunuz? Müslüman bir memlekette insanların ölüme giderken ne söylemelerini bekliyorsunuz? Aslında bunu yazarak, bu toplumun ne kadar yabancı ve düşmanı olduklarını açığa çıkarıyorlar.

‘İlerici ve laik’ görünen darbe

‘Yurtta Sûlh Konseyi’ gibi ‘laik, ilerici ve tabii Atatürkçü’ (görünen-kamufraj içindeki) darbecilerin; ‘şeriatçı iktidârî’; ‘diktatörlüğü’ ve onu destekleyen ‘dinci’leri indirememiş olmaları; ‘o kesim’de hayalkırıklığı ve büyük bir mutsuzluk yarattı. Türkiye’de utangaç darbeciler var, maskeli darbeciler var. Kendilerine ‘demokrat, özgürlükçü, çağdaş, cumhuriyet değerlerine sâhip çıkan’ gibi sıfatlarla anan, aslında utangaç darbeciler var. Bakmayın herkesin darbe karşıtı kesildiğine... Birçok kişi, darbe başarılı olsaydı, bu darbenin kamuoyunda temsilcisi ve destekçisi olacaktı. Bunlar pek çok kesimde vâir olmaya devâm ediyor.

Bu darbe, Türkiye’deki politik düzlemde kimin ne olduğunu, kimin saklanmaya çalıştığını çok açık bir şekilde bir kez daha ortaya çıkarıyor. Mâdem ezan sesinden rahatsız oluyorsunuz, Gezi’de neden namaz kıldırdınız? Niye iftar sofraları düzenlediniz? Bu gericilikse; niye âlet oldunuz? Bütün bunlar darbeye karşı direnişi aşılamamak ve onu değersizleştirmek için bir propagandadan ibârettir. Özellikle Batı basını bunu körüklüyor.

Batı'nın darbeye açık desteği

Darbenin daha ilk anından itibâren Batı medyasının tutumu; bu darbenin dış bağlantıları konusunda uyarıcı olmalıdır. Açıkça yazayım: Türkiye'de en az Gezi olaylarının başlangıç târihinden beri hazırlanmakta olan ve Türkiye'yi kısıkaç içine almak isteyen güçlerin ve iç bağlantılarının tutumu hatırlanmalıdır. Türkiye'de askerî darbelerin yurtdışı bağlantılarını göz ardı edersek, hatâ ederiz. ABD'nin bilgi ve onayı olmadan NATO ülkesi Türkiye'de darbe olamayacağını tekrâr etmek isterim. Bu darbeyi görür görmez aklıma ilk gelen lâf; 12 Eylül'de Amerikalıların "Bizim çocuklar yaptılar" idi.

Zâten birkaç gündür izlediğim Amerikan, Alman, İngiliz basını, Avrupa Parlamentosu'ndaki görüşmeler; hepsi, bu darbenin aslında Amerika ve Batı dünyâsı tarafından alkışlanacağını ve yine turnak içinde söylüyorum 'anlayış'la karşılanacağını bize gösteriyor. Arkasında Batı desteği var. Bu da Gezi olaylarından beri Batı'nın Türkiye üzerindeki ana dizayn senaryosuna uygun bir gelişme...

Türkiye'de medyanın darbe karşısındaki tavrı, her türlü takdirin üzerindedir. Hiç ummadığım medya kuruluşları da, hiç tereddüt etmeden, darbeye karşı kesin tavır aldılar. Darbenin atlatılmasında târih, eminim medya yöneticilerinin bu cesur ve kararlı tutumunu da yazacaktır. Ama siyâsî partilerin duruşu da buna eklenmelidir.

Karşı propagandalara dikkat

İçte, ama özellikle dışta; 'alınan önlemlerin dozu kaçıyor' tarzındaki muhalefetin ardındaki gerçek düşünce; 'aman bütün adamlarımızı tutuklamayın; sonra biz bundan sonraki darbeyi yapacak adam bulmak için çok uğraşmak zorunda kalırız'dan ibârettir! CHP lideri ve Başbakan İsmet İnönü'nün; 21 Mayıs 1963 başarısız darbесinden sonra; Talât Aydemir ve arkadaşını idam ettiğini; darbeye katılan katılmayan bütün Harb Okulu öğrencilerini de okuldan attığını ve Harb Okulu'nun iki yıl boyunca mezun veremediğini

hatırlamak ve hatırlatmak; sanırım târihçinin görevidir! Ne demişti İnönü; “En büyük tehlike; en yakın tehkedir!”

Bir de tabii Talât Aydemir’in ilk darbe girişiminin ardından pazarlıkla affedildiğini ve sâdece emekli edilmekle bırakıldığını da hatırlamak gerekir. Bu öykü, bize darbecilerin merhametten pek de anlamayacağına gösteriyor olabilir. Üzerine ateş açılan ve ölen, yaralanan insanlara karşı çıkıp da, “Askerleri darpttiniz” tarzındaki suçlamalar ise; bence kâtiline karşı direnen insana, “Neden kâtiline direndin ve onu darpt ederek, mağdur ettin” tarzında suçlamadır ve aslâ kabûl edilemez! Ne yani; Özgecan’a da dönüp; “Kâtiline neden direndin ve ona fiziken zarar verdin?” diye mi soracağız?

Ama mücâdele bitmedi; bitmez de...

Açıkçası, şahsen 15 Temmuz gecesi Cumhurbaşkanı ve Başbakan’ın arka arkaya ‘sokağa çıkın’ mesajlarını duyduğum ve gördüğüm andan itibaren bu darbenin kesinlikle başarısız olacağını anladım. Bu darbeye karşı çıkan sâdece güvenlik kuvvetleri değil, aynı zamanda ilk defa toplumun önemli bir kesiminin canı pahasına sokağa çıkarak, bu darbeyi önlemek için harekete geçtiğine tanık olduk. O zaman, “Çok şükür, çok şükür, bugünü de gördüm, ölsem de gam yemem” dedim. 15 Temmuz gecesinin en büyük farkı; halkın sokakta darbecileri alt etmesidir. Bu, yaşandı ve bundan sonra Türkiye’nin kaderi ve istikbâli tamâmen değişmiş oldu. Bu olmasaydı, diğer darbeler gibi olacaktı her şey... Diğer darbelerle karşılaştırılmayacak kadar çok fazla kan dökülecekti.

15 Temmuz demokrasi ve özgürlük bayramımız kutlu olsun! Bu geceyi bayrama çeviren ve bunun için canlarını verenlere de selâm olsun! Bu günü millî bayram olarak ilân etmeli ve bu darbede canlarını verenleri de her yıl anmalıyız! O gece sokakta olan herkes, darbeye direnen herkes, bir arada çocuklarımızın ve torunlarımızın hayâtını sonsuza kadar değiştirdi. Onlara minnettârım; minnettâruz... 15 Temmuz gecesinde, nâmuslular, nâmusuzlardan daha cesur olduklarını kanıtladılar. Bu ülkenin insanı olmaktan gurur ve onur duyuyorum!

15 Temmuz, 'yeni Türkiye'nin 'eski Türkiye'yi alt ettiği gecedir; ama bu mücâdele bitmedi. Bitmez de... Aksine, ülkemizi Mısır, Ukrayna, Suriye ve Irak karışımı bir ülke hâline getirmek isteyen güçlerin bundan böyle de vargüçleriyle Türkiye üzerine abanmaya devâm edeceklerini unutmamalıyız. Kazanmanın tek bir formülü vardır: Cesur, kararlı, dirençli ve akıllı olmak!